

RANKARAKENNE

Sustainable building construction

ARK-C0023 Perusteet: Aine 2

Autumn 2023

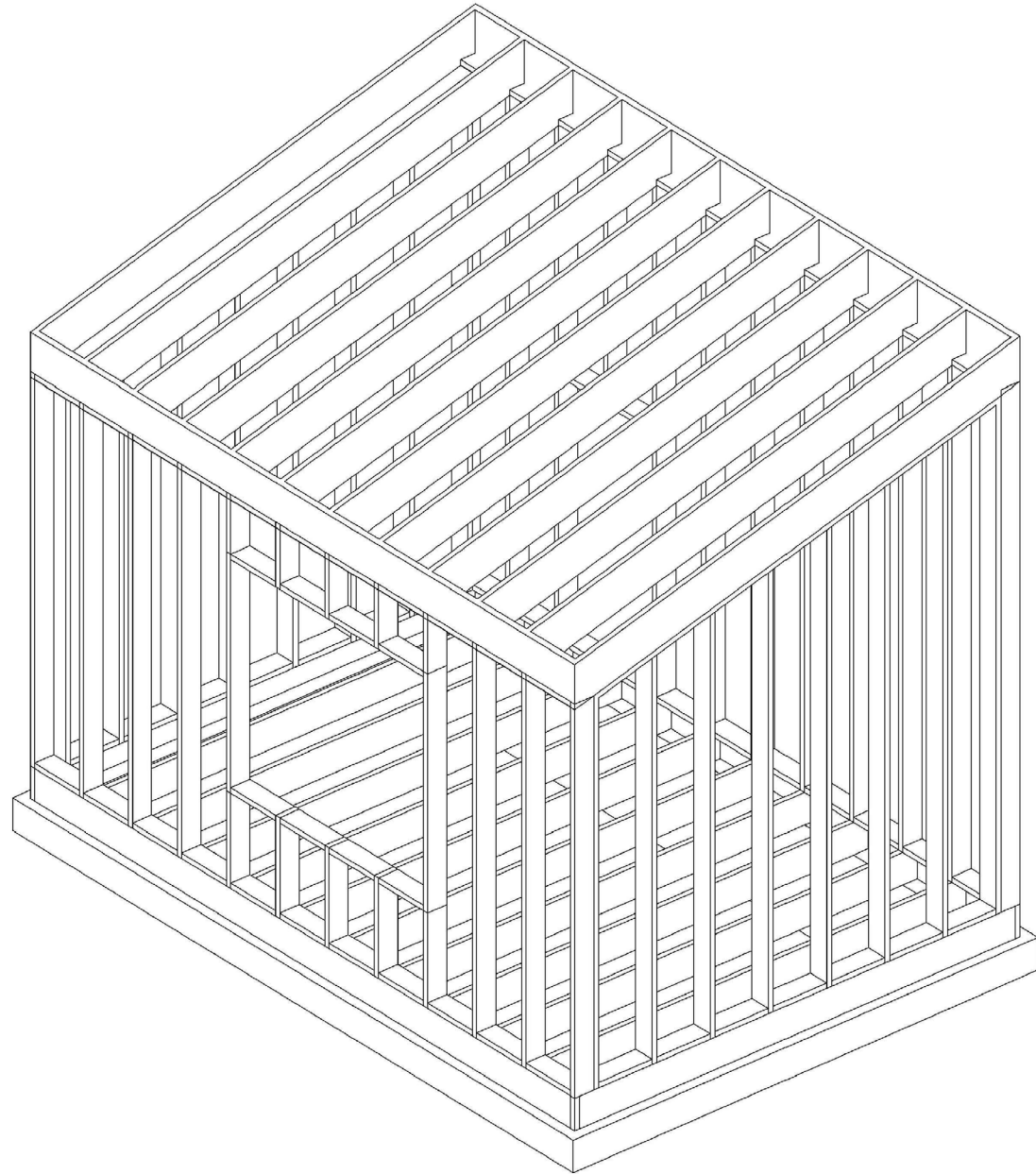
**Aalto University
School of Arts, Design
and Architecture**

Huomioitavia asioita

1. Perusperiaate
2. Erikoistilanteet, esim. aukot
3. Muut rakennekerrokset

Huomioitavia asioita

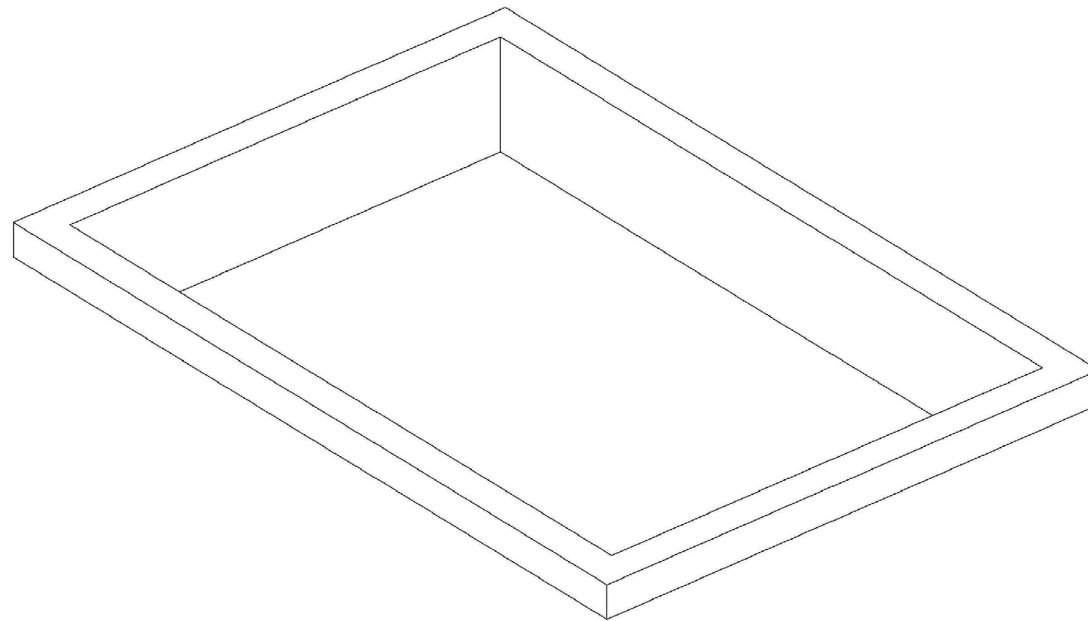
1. Perusperiaate

Perustukset

Rankarakenteisen talon voi rakentaa eri tyyppisten perustusten varaan. Tässä esimerkkinä teräsbetoninen perusmuuri/sokkeli.

Ulkoseinien lisäksi tukipisteitä tarvitaan esim. kantavien väliseinien tai kiviaineisen tulisijan alle.

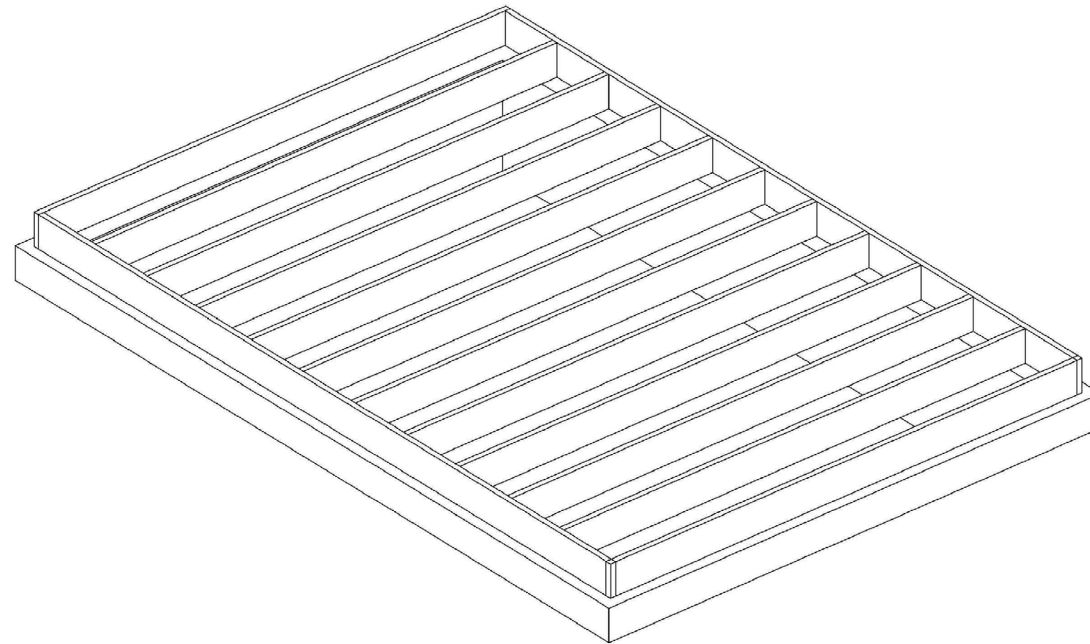

Kuva: Plusarkkitehdit

Lattia / alapohja

Sokkelin varaan rakennetaan vaakasuuntainen lattiarakenne.

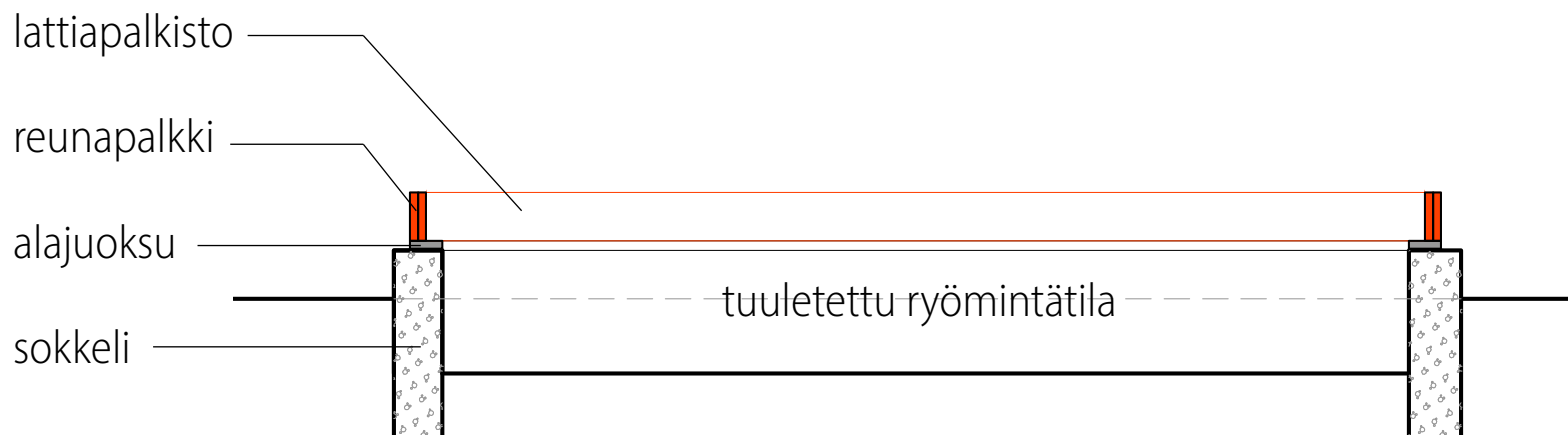

Kuva: Plusarkkitehdit

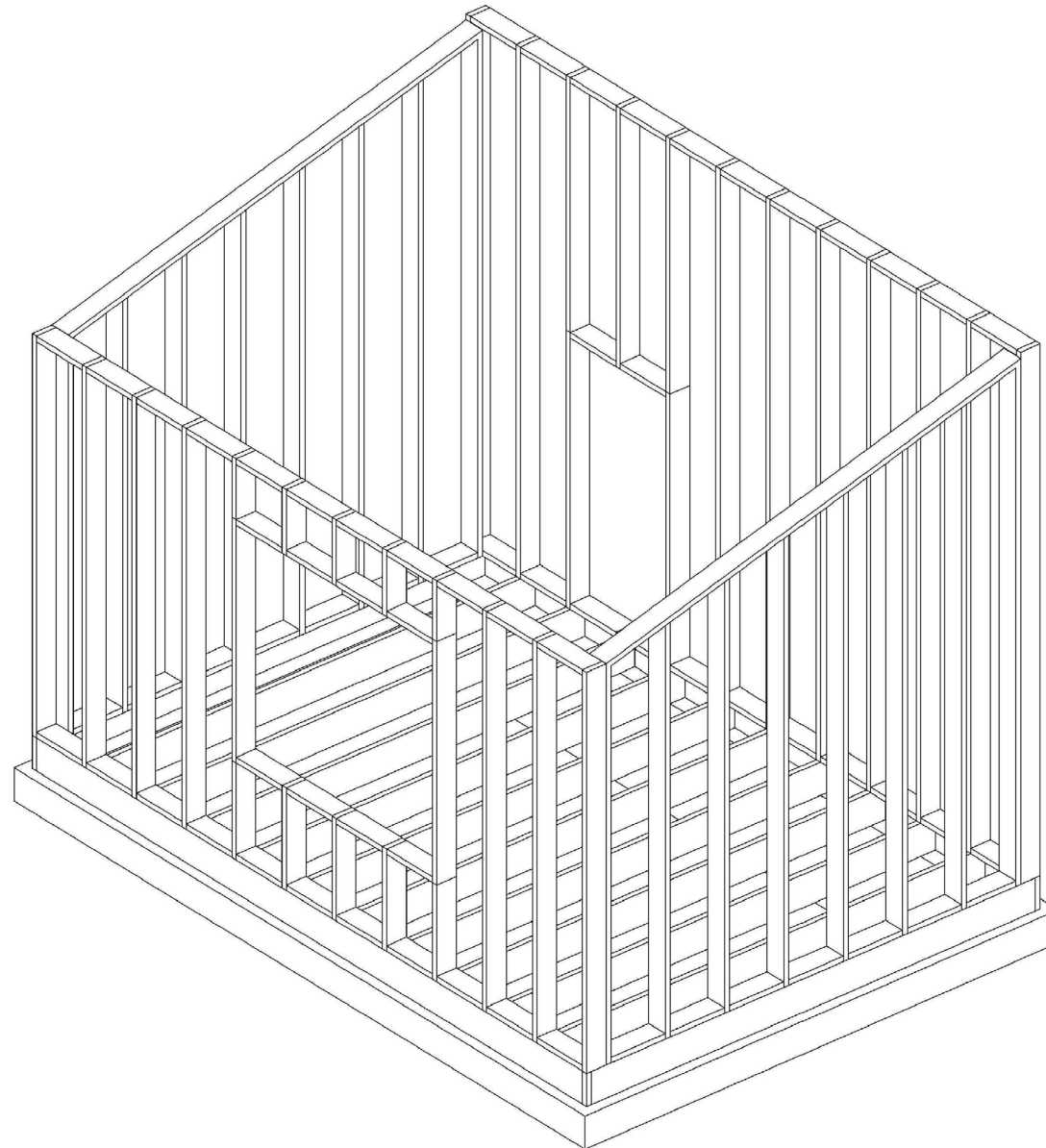
Alapohjarakenne

- Sokkelin varassa kiertää alajuoksu ja reunapalkki/kehäpalkki (tarvittaessa kaksinkertaisena). Reunapalkin kylkeen kiinnitetään päistään lattiapalkkisto.
- Puusoirojen dimensiot riippuvat jännevälistä yms. Harjoitustyössä ja yleensäkin luonnosvaiheessa voi käyttää mittoina 50x300mm. Mitat tarkistetaan rakentamisen kuluessa rakennesuunnittelijalta.
- Palkit asennetaan tasavälein. Yleisin jako on k600 eli palkin keskeltä seuraavan palkin keskelle 600mm. Myös k900 on joskus mahdollinen.

Seinät

Reunapalkin varaan pystytetään pystysuuntainen seinärakenne.

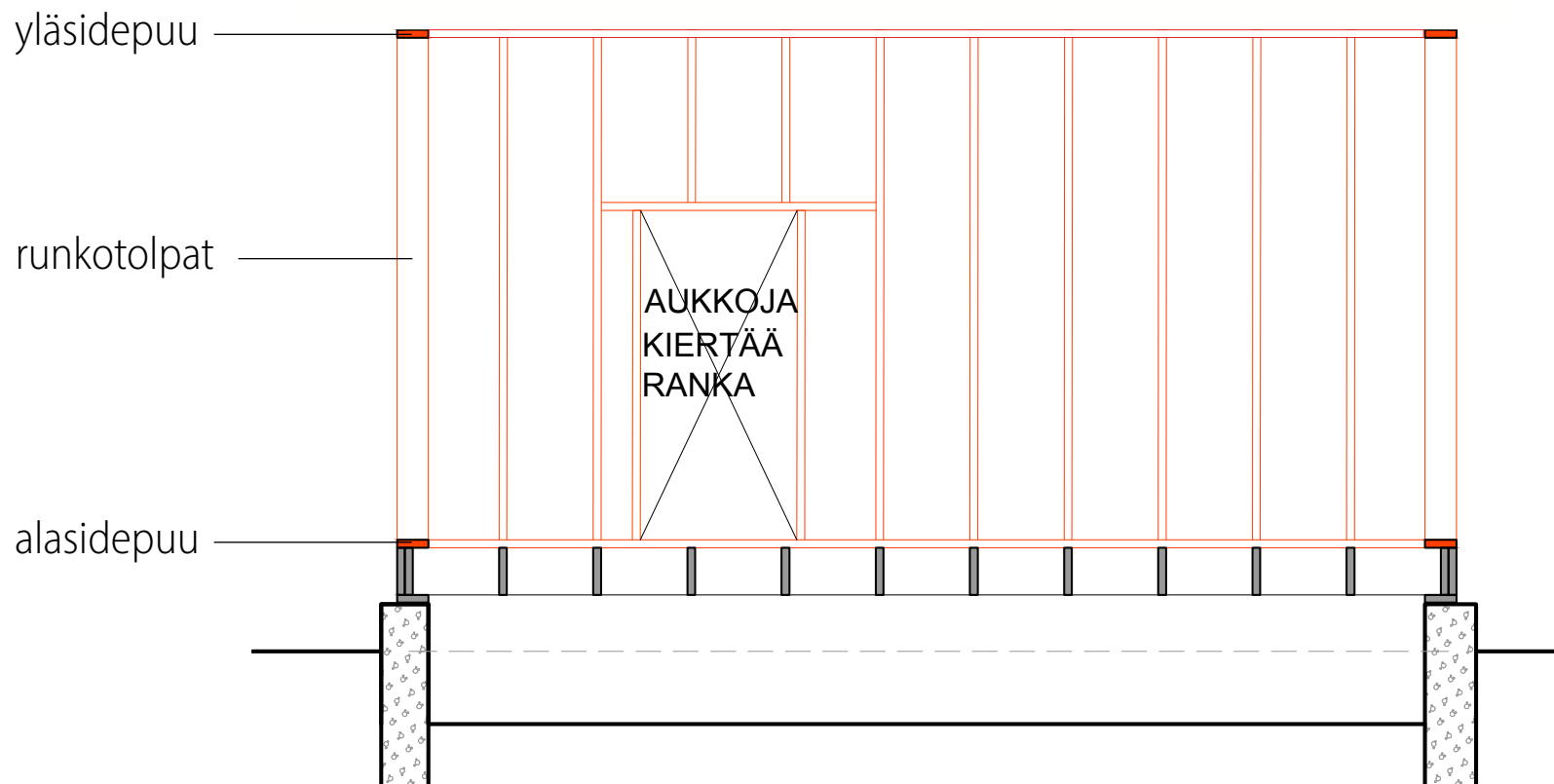
Kuva: Plusarkkitehdit

Seinärakenne

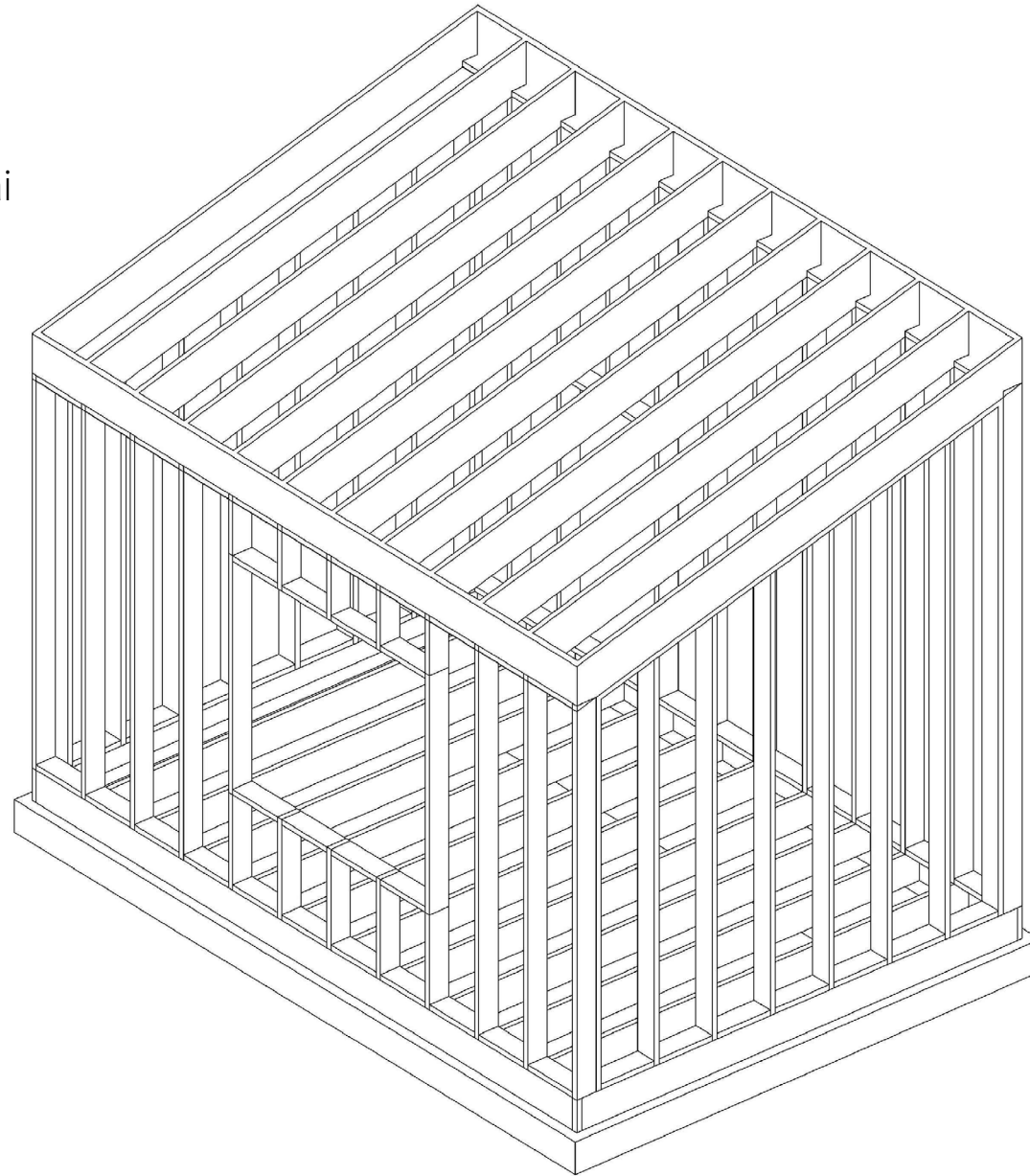
- seinärakenne koostuu alasidepuusta, runkotolpista ja yläsidepuusta.
Esim. 50x200mm ja k600mm. Mitat tarkennetaan suunnittelun edetessä yhdessä rakennesuunnittelijan kanssa.

- ikkuna- ja oviaukkojen leveyden mitoittaminen rankajakoon ei ole välttämätöntä. Aukon ympärille asennetaan ylimääräinen ranka.

Katto

Seinärakenteen varaan asennetaan halutussa kulmassa kattopalkkisto tai esim. kattotuolit.

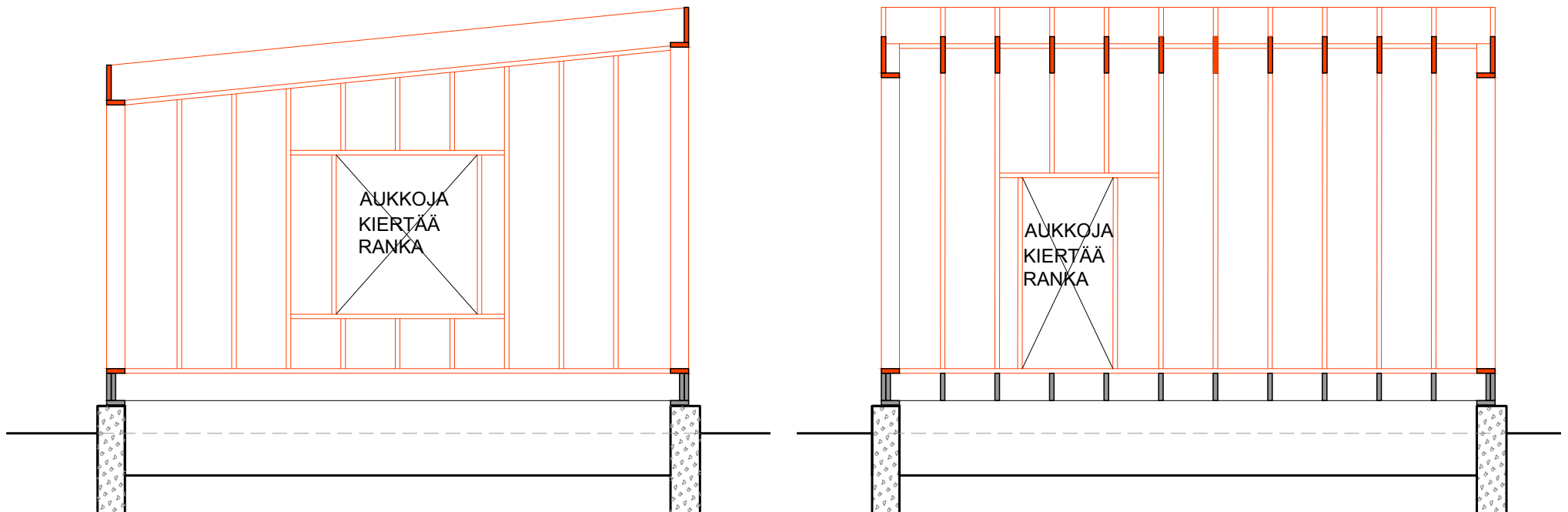
Kuva: Plusarkkitehdit

Kattorakenne

- kattorakenne koostuu joko reunapalkista ja kattopalkistosta, kattoristikosta tai kattotuoleista.

- Kattorakenteiden dimensiot riippuvat esim. siitä käytetäänkö liimapuuta vai sahatavaraa. Esim. 50x400mm ja k600mm tai k900mm. Mitat tarkennetaan suunnittelun edetessä yhdessä rakennesuunnittelijan kanssa.

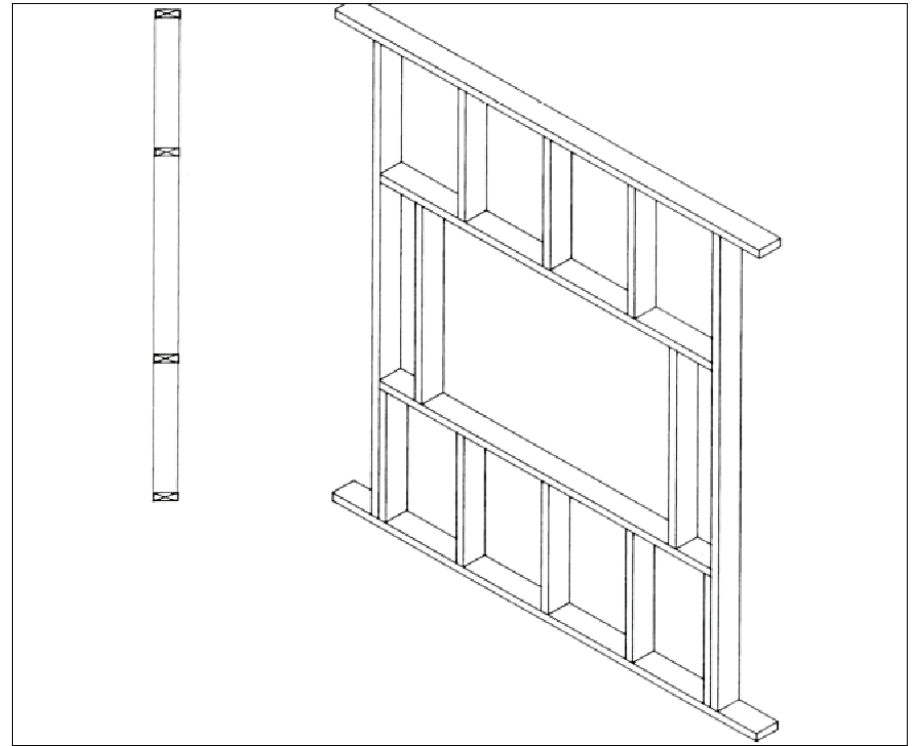
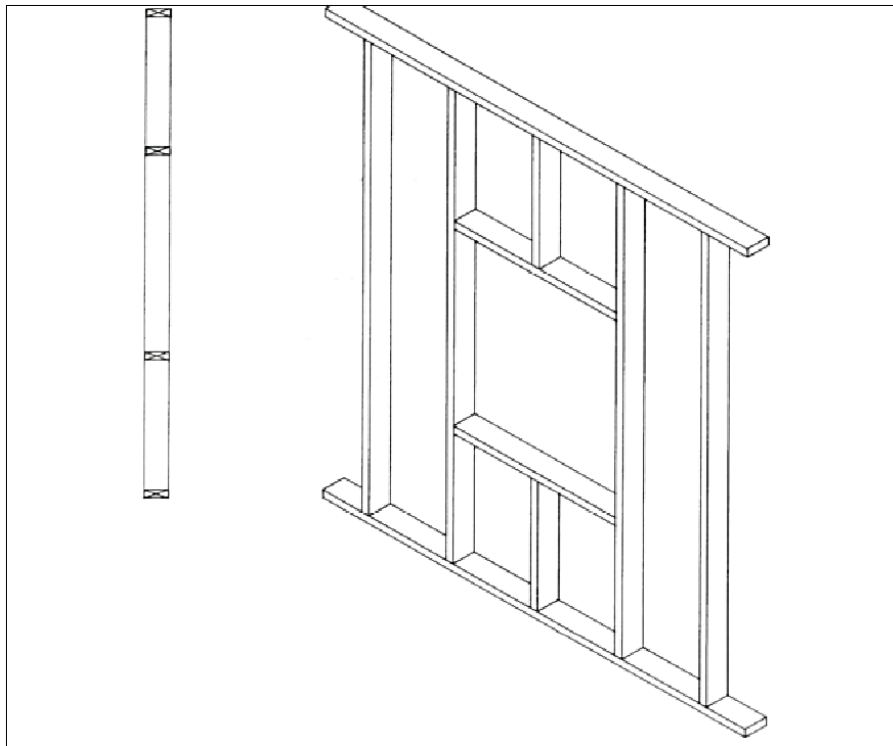
Huomioitavia asioita

1. Perusperiaate

2. Erikoistilanteet, esim. aukot

Ikkuna- ja oviaukot

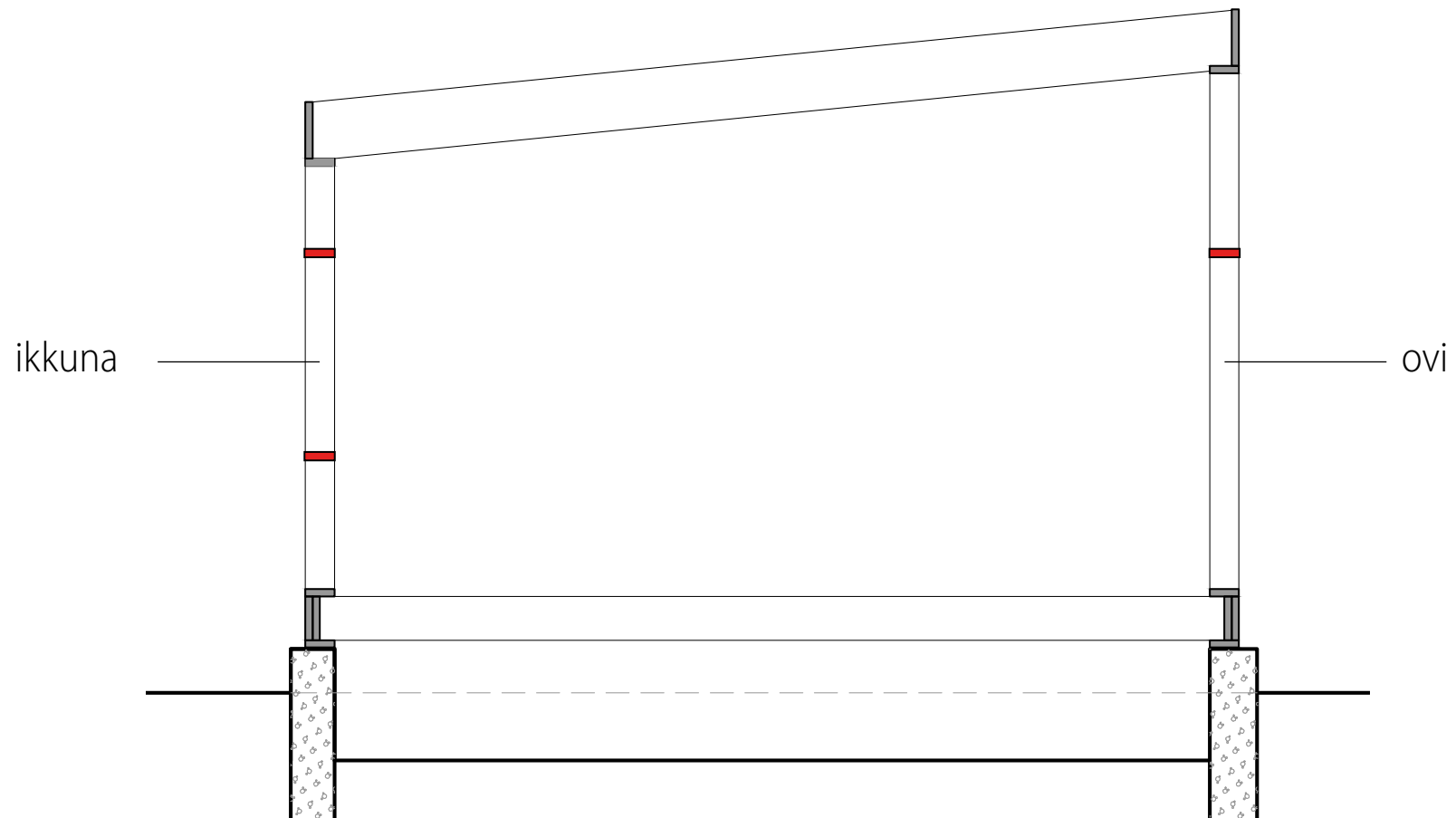
Ikkuna- ja oviaukkojen leveyden voi mitoittaa rankajakoon, mutta se ei ole välttämätöntä. Aukon ympärille asennetaan ylimääräinen ranka.

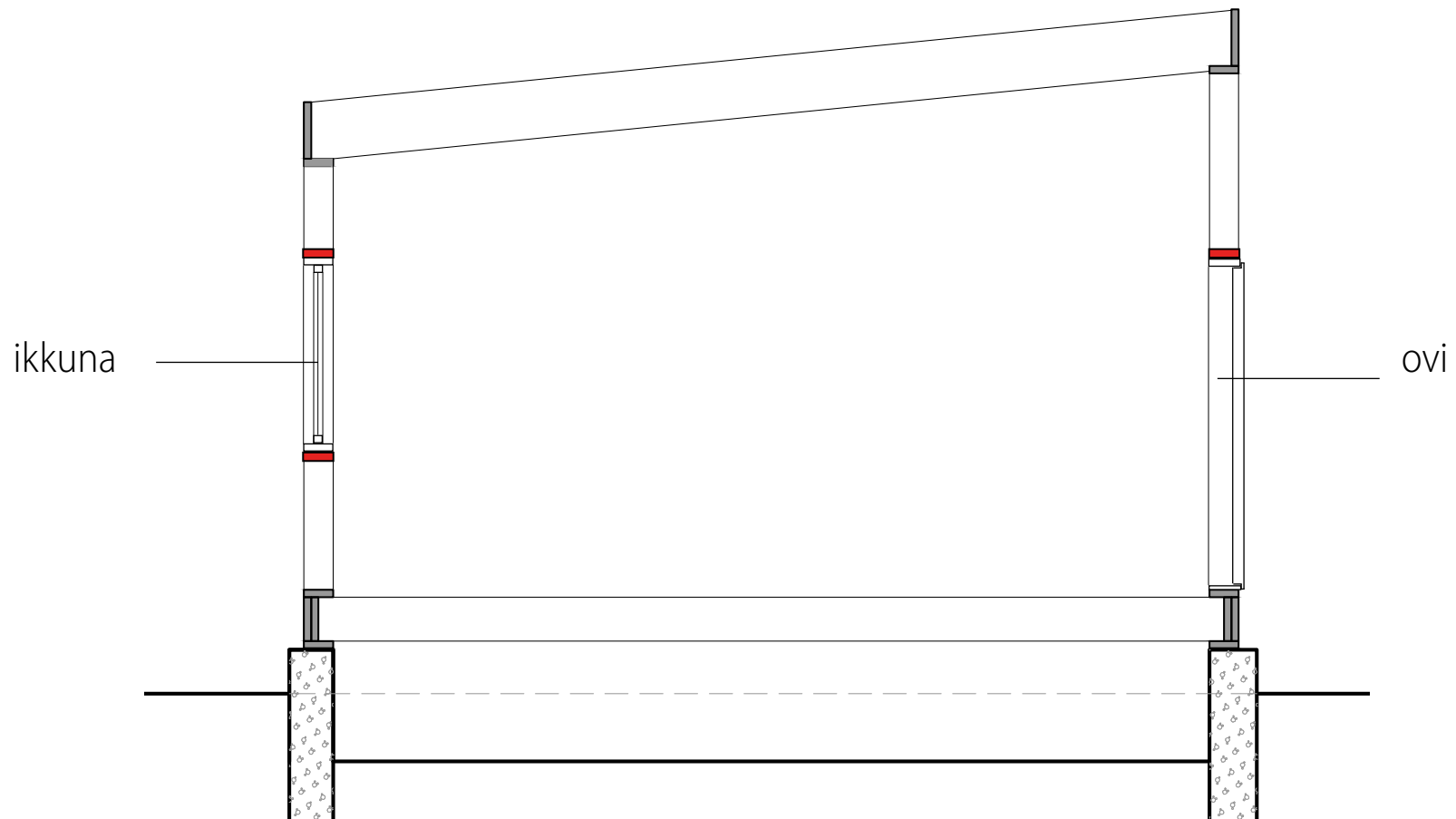
Ikkuna- ja oviaukot

Ikkuna- ja oviaukkojen leveyden voi mitoittaa rankajakoon, mutta se ei ole välttämätöntä. Aukon ympärille asennetaan ylimääräinen ranka.

Ikkuna- ja oviaukot

Ikkunat ja ovet kiinnitetään ympäröivään rankaan.
Mittakaavassa 1:50 ikkunat ja ovet esitetään yksinkertaistetusti. Ikkunoiden ja ovien yksityiskohtiin palataan detalji-demossa.

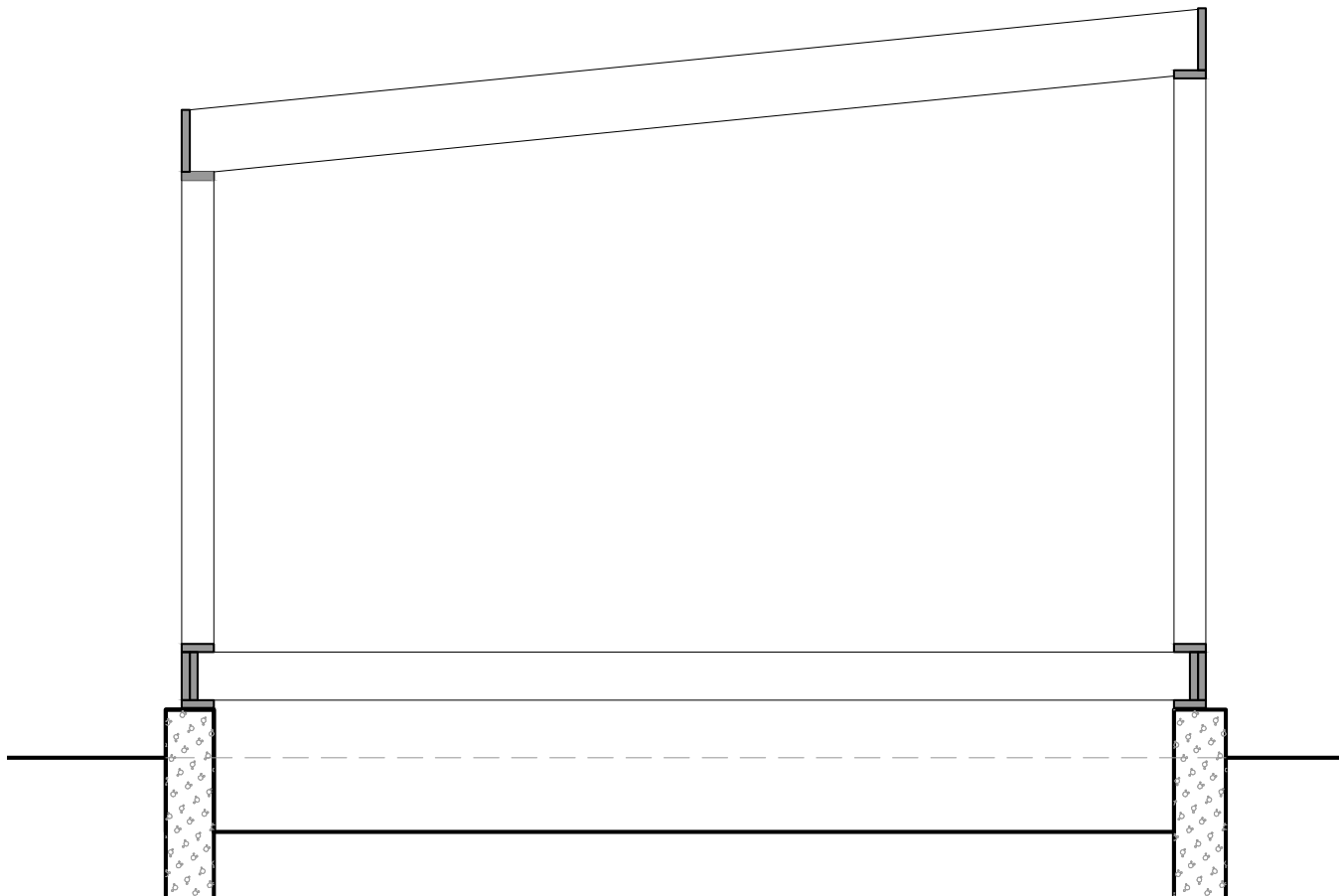
Kuva: Plusarkkitehdit

Huomioitavia asioita

1. Perusperiaate
2. Erikoistilanteet, esim. aukot
3. Muut rakennekerrokset

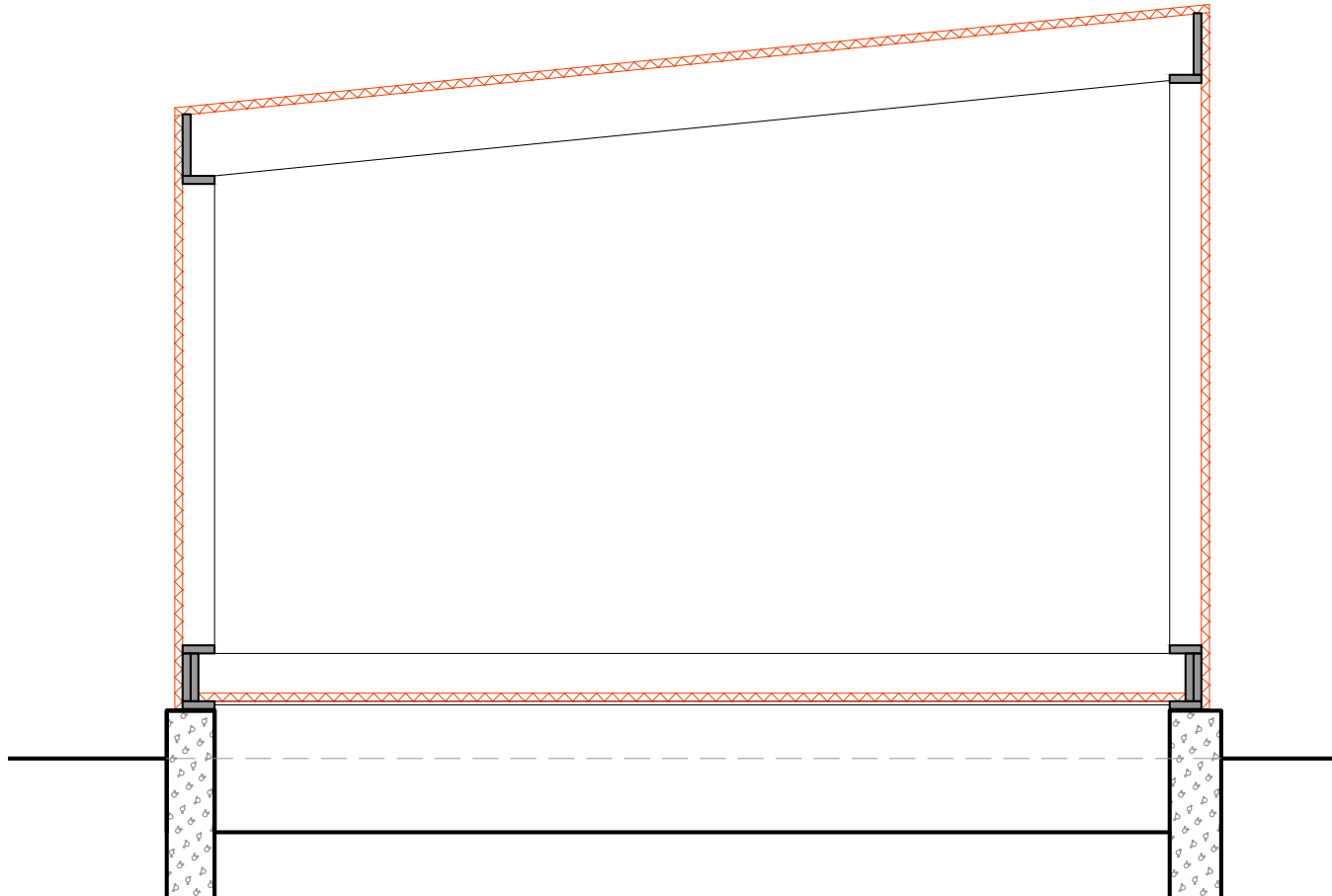

Valmis rankarakenne

Tuulensuoja

- Tuulensuojalevy kiertää koko rankarakenteen ympäri sen ulkopinnassa
- Suojaa rakennetta ja lämmöneristettä tuulelta ja sen mukana tulevalta kosteudelta
- Toimii rakenteen jäykistäjänä sekä osana lämmöneristystä
- Tuulensuojalevy voi olla esim. 25mm tai 50mm puukuitulevy. Myös esim. kipsilevyä käytetään, mutta puukuitulevy mahdollistaa hengittävän rakenteen ja on ympäristöystävällisempi valinta. Joskus esim. paloteknisistä syistä on valittava kipsilevy.

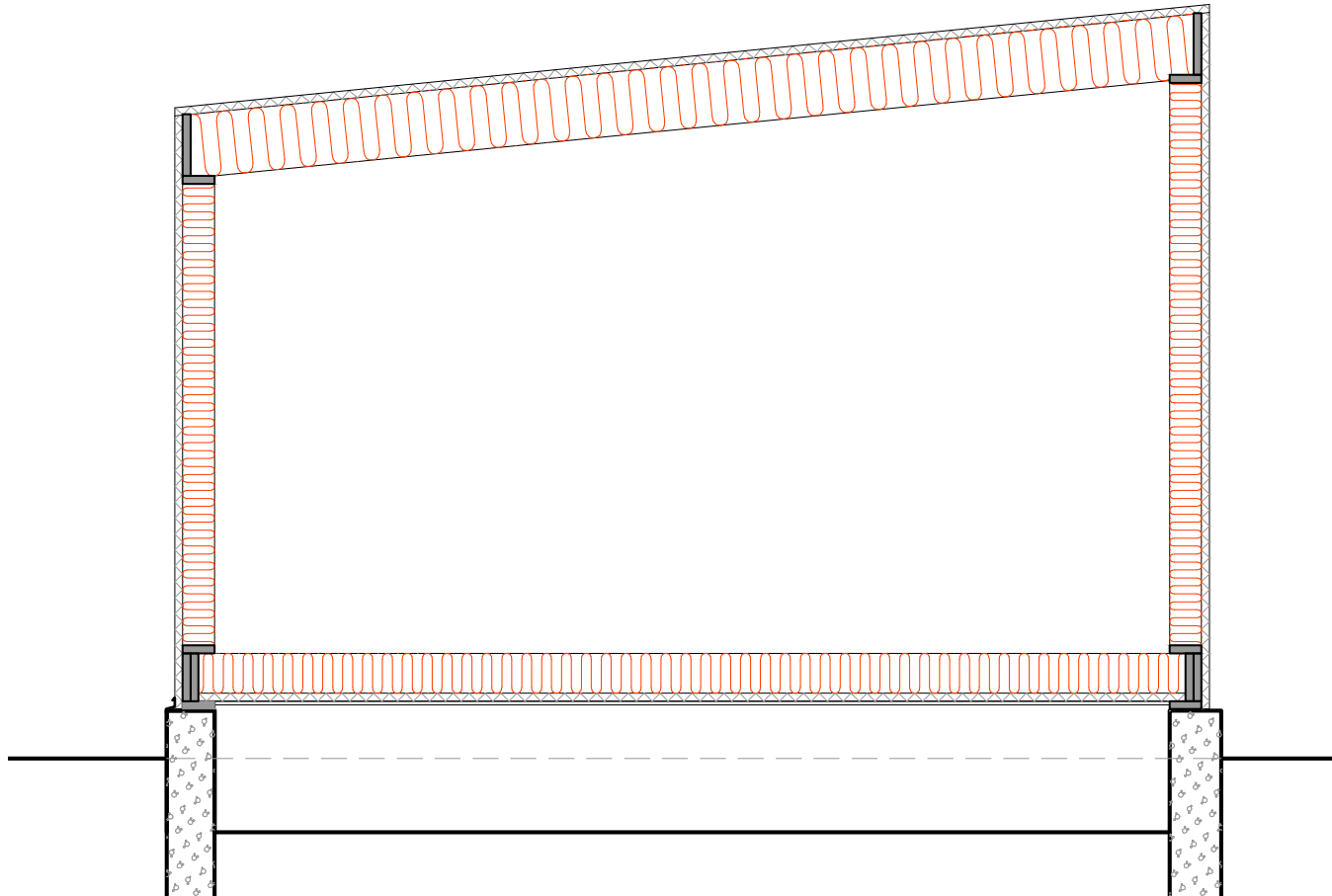

Kuva: Plusarkkitehdit

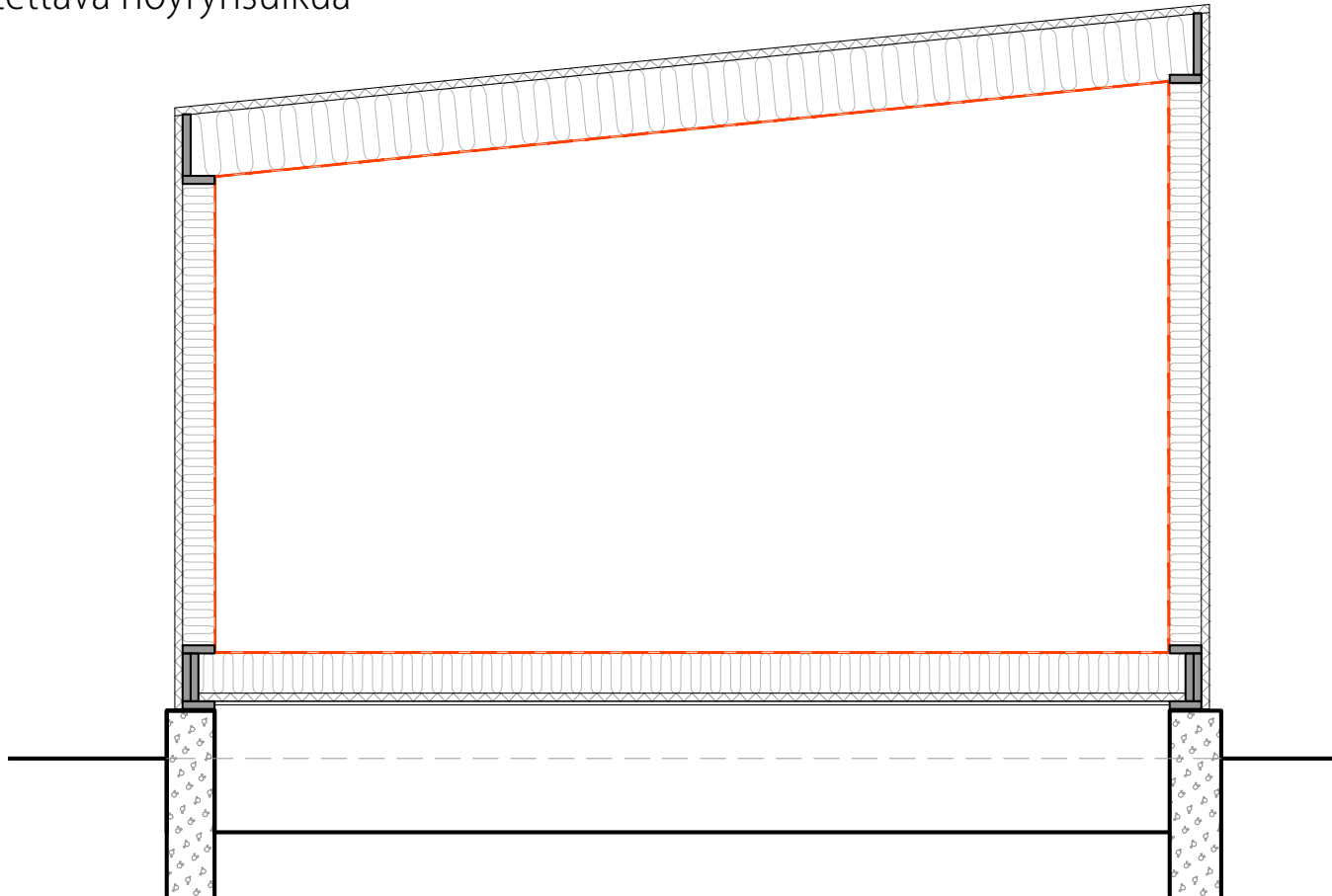
Lämmöneriste

- Riittävä lämmöneristys pitää lämpimän ilman sisällä eli säästää energiaa
- Lämmöneristyskerroksen paksuus riippuu valitusta lämmöneristeestä ja muista materiaaleista sekä energiatehokkuustavoitteesta. Tämän hetken lainsäädännön tavoitteiseen ($U=0,17$) pääsee täyttämällä rankojen välit esim. selluvillalla (+tuulensuojalevyllä). Esim. passiivitalo-statusta tavoiteltaessa tarvitaan lisäeristystä.

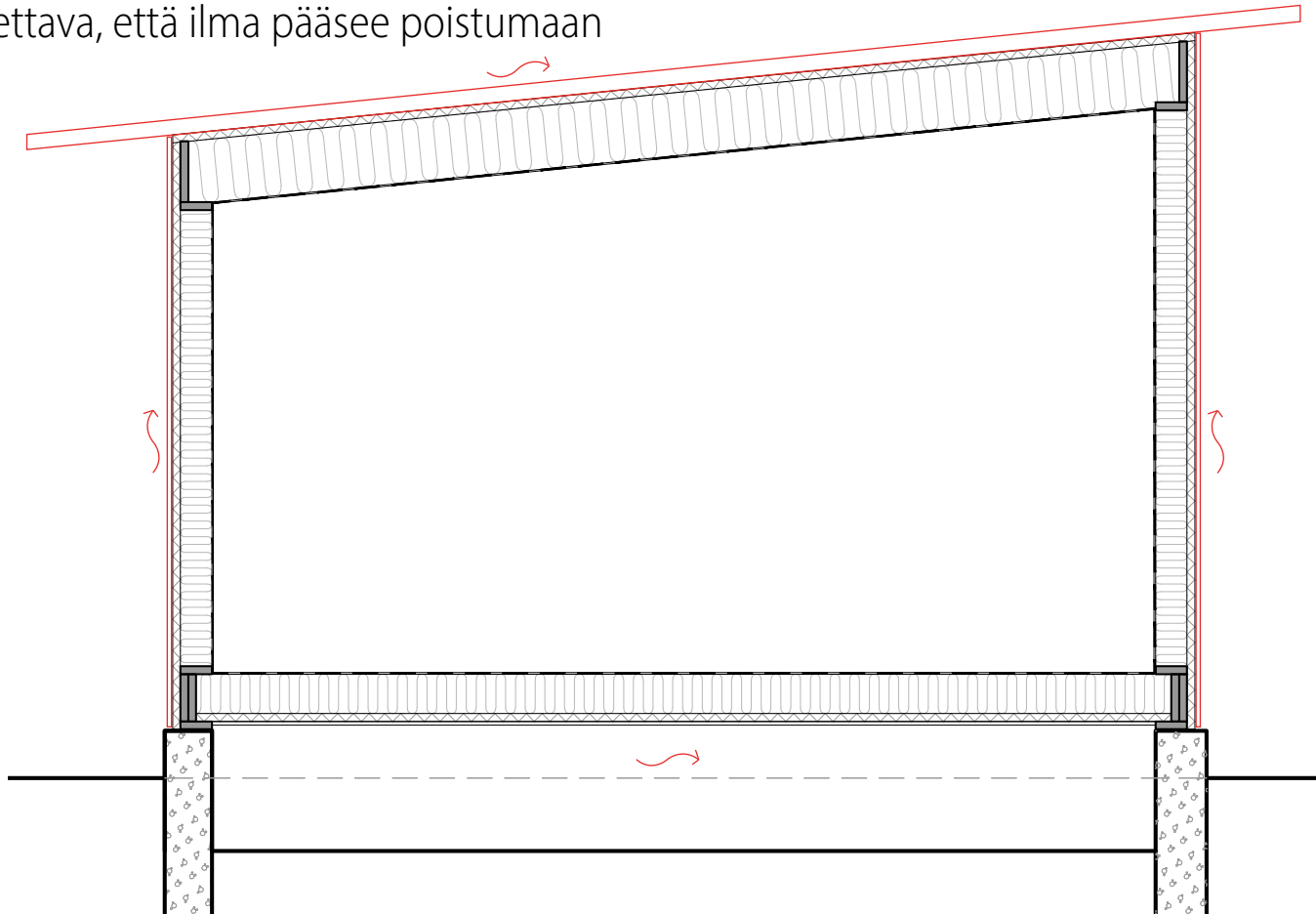
Ilmansulku / höyrynsulku

- Yhtenäinen rakennekerros lämmöneristeen sisäpinnassa
- Estää lämpimän ilman karkaamisen ja vetoisuuden
- Suojaa seinärakenteita sisätilasta tulevalta kosteudelta
- ilmansulkupaperi on diffuusiovapaa, höyrynsulkumuovi on vesitiivis
- jos/kun seinärakenteeseen pääsee kosteutta höyrynsulkumuovi ei päästä sitä ulos, ilmansulkupaperi päästää
- märkätiloissa käytettävä höyrynsulkua

Tuuletusrako

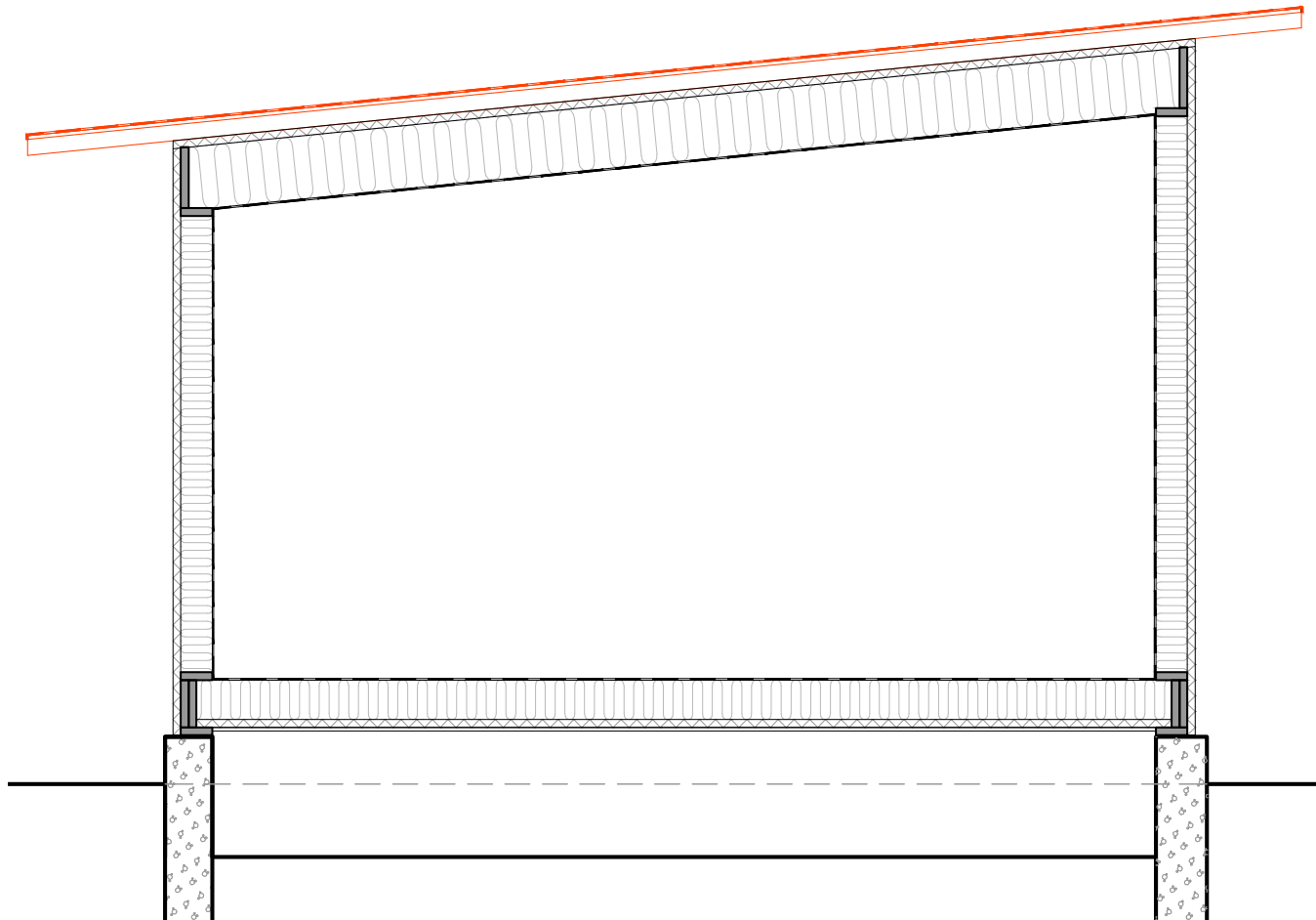
- Tuuletusrako on väli, jossa ilma kiertää ja vie rakenteisiin päässeeseen kosteuden pois.
- Tuulensuojalevyn ulkopuolella, ulkoseinissä min. 25mm ja yläpohjassa min. 100mm. Alapohjassa ei puhuta tuuletusraosta vaan ryömintätilasta, suositus 800mm.
- Toteutetaan tekemällä tuulensuojalevyn ulkopintaan koolaus eli harva rimoitus tasaisin välein.
- Ilman pitää kulkea vapaasti alhaalta ylös. Koolausta ei voi tehdä vain poikittain. Tällöin voidaan tehdä ns. ristiinkoolaus.
- On myös varmistettava, että ilma pääsee poistumaan

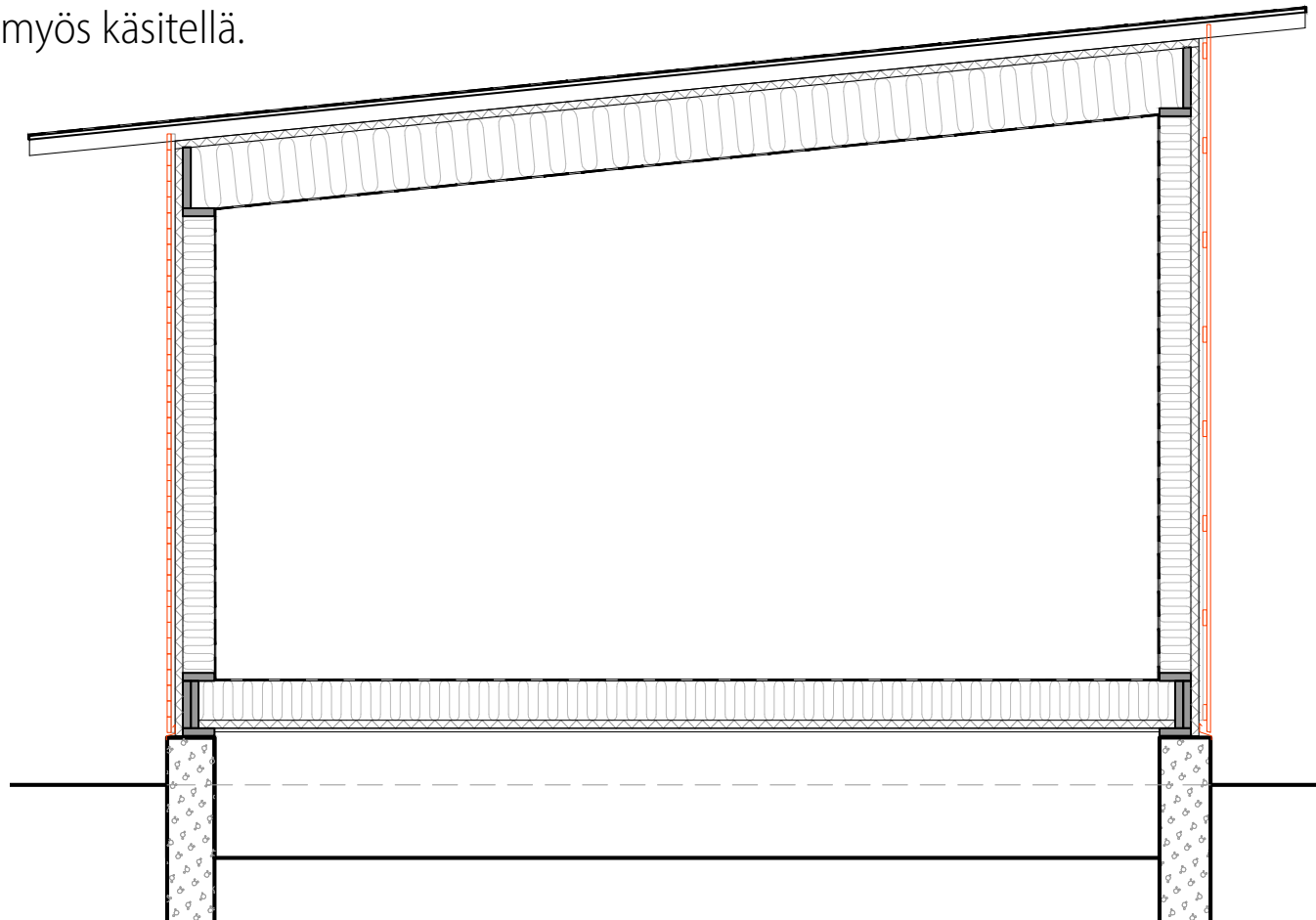
Vesikatto

- Ulkopuolisen kosteuden poissa pitävä ja pois ohjaava osa yläpohjasta. Myös ulkonäkö merkittävää.
- Tuuletusraon muodostava koolaus (min 100mm) toimii myös vesikaton ja räystäiden kannattelijana
- Koolauksen päälle asennetaan vesikatteen aluslaudoitus tai -vaneri 15-25mm
- Vesikaton ylin kerros voi olla esim. bitumihuopa (loivat katot), peltikate (jyrkät katot), tiilikate, paanu, jne.

Ulkoverhoilu

- Säältä ja muilta rasituksilta suojaava kerros rakennuksen ulkoseinissä. Myös ulkonäkö merkittävää.
  - Tuuletusraon muodostava koolaus (min 25mm) toimii myös verhoilun kiinnitysrakenteena
  - Ulkoverhoilu voi olla pysty- tai vaakalaudoitus, levytys, paanu, rimoitus jne. tai näiden yhdistelmä.
- Puurakenteisessa rakennuksessa voi olla myös rappaus, tiiliverhous jne. mutta keskitytään nyt puun käyttöön.
- Uloimman puuverhoilukerroksen on oltava riittävän paksu, ettei se kieroudu, min. 28mm.
  - Verhoilu voidaan myös käsitellä.

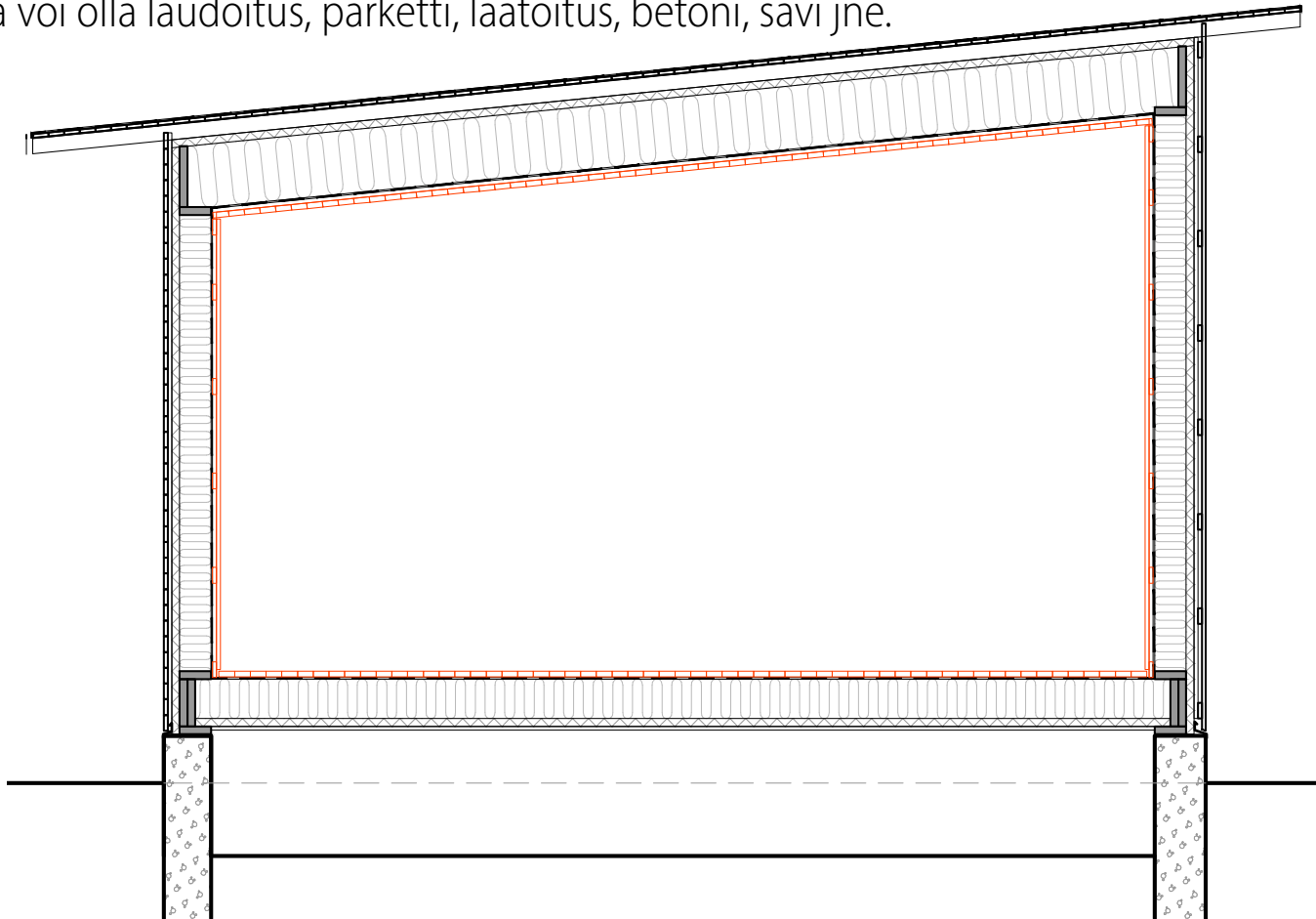

Kuva: Plusarkkitehdit

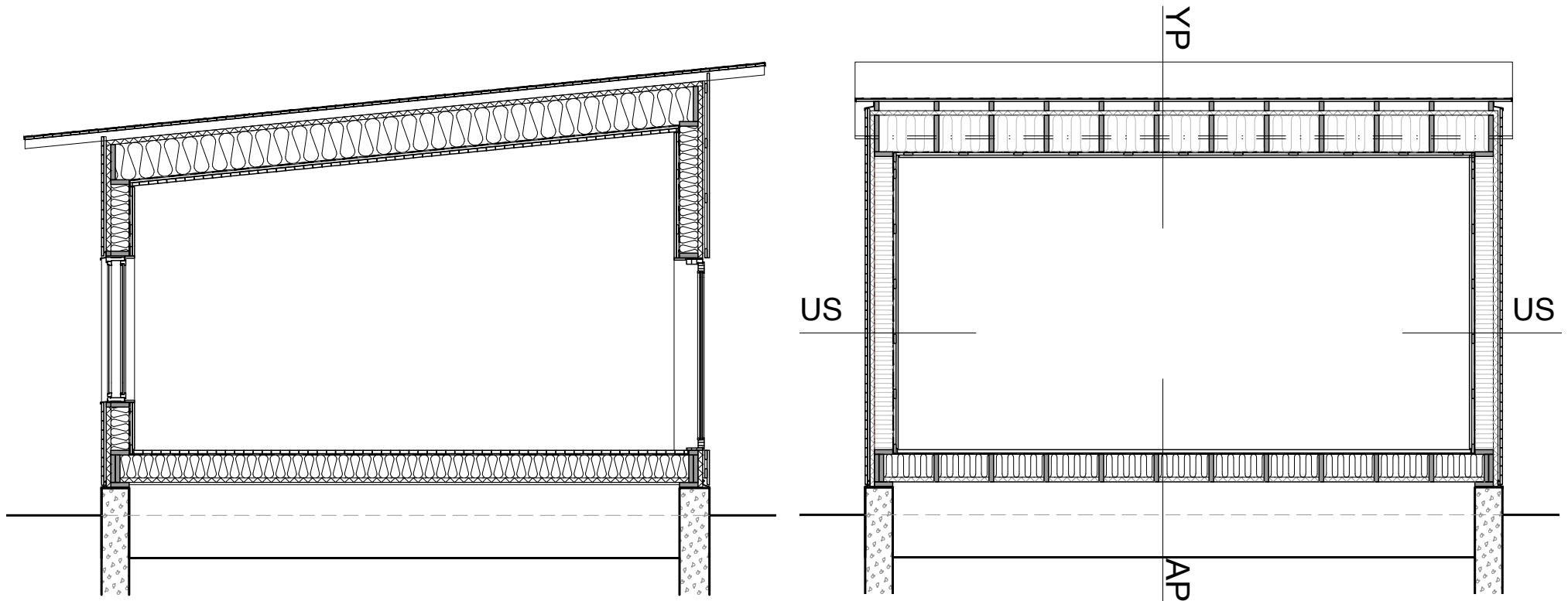
Sisäverhoilu

- Sisäverhoilu suojaa seinärakennetta mekaaniselta rasitukselta ja vaikuttaa rakennuksen tunnelmaan, akustiikkaan, kosteustasapainoon jne. Myös ulkonäkö merkittävää.
- Taustakoolaus kiinnitetään rankaan ja verhoilu koolaukseen
- Seinien ja katon sisäverhoilu voi olla pysty- tai vaakalaudoitus, levytys, rimoitus jne. tai näiden yhdistelmä. Puurakenteisessa rakennuksessa voi olla myös rappaus jne. mutta keskitytään nyt puun käyttöön.
- Lattiamateriaalina voi olla laudoitus, parketti, laatoitus, betoni, savi jne.

Rakennetyypit ja piirustusmerkinnät

- Kaikki em. materiaalikerrokset us/yp/ap sisäpinnasta ulkopintaan muodostavat yhdessä ns. rakennetyypin.
- Rankarakenne kulkee yhteen suuntaan. Toisessa leikkauksessa ranka leikkautuu, toinen leikkaus kulkee yleensä rankojen välistä eristetilassa.
- Kts. tarkemmat ohjeet erillisestä piirustusmerkintädemosta.

Kuva: Plusarkkitehdit

Kuva: Plusarkkitehdit